

STANOWISKO POMORSKIEJ RADY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI z dnia 25 marca 2025 roku

w sprawie wykorzystania szansy jaką niesie realizacja dużych inwestycji energetycznych

na Pomorzu

Pomorskie środowisko gospodarcze dostrzega, że województwo pomorskie nie jest samowystarczalne energetycznie. Jednocześnie stoimy u progu powstania morskich farm wiatrowych oraz, w nieodległej perspektywie, energetyki jądrowej. W ciągu kilkunastu lat region stanie się eksporterem energii elektrycznej i liderem transformacji energetycznej w kraju. Postrzegamy planowaną budowę infrastruktury energetycznej jako szansę rozwojową dla regionu, możliwość zwiększenia jego konkurencyjności zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej, m.in. dzięki rozwojowi nowych branż i miejsc pracy.

Aby w pełni wykorzystać szanse związane z realizacją tych kluczowych inwestycji, niezbędne jest zwiększenie polskiego udziału w łańcuchach dostaw (local content), co przyczyni się do wzmocnienia pomorskiej i krajowej gospodarki. Niestety, dotychczasowe doświadczenia z promowaniem local content w realizacji dużych inwestycji nie są optymistyczne. W związku z tym apelujemy o pilne podjęcie konkretnych działań, które pozwolą odwrócić ten niekorzystny stan rzeczy.

Przedsiębiorcy Pomorza zwracają uwagę na sektor morskiej energetyki wiatrowej, który jest jednym z najbardziej perspektywicznych i najszybciej rozwijających się sektorów energetyki. Daje on regionom nadmorskim, w tym województwu pomorskiemu, możliwość zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego oraz stanowi szansę dla rozwoju rodzimego przemysłu stoczniowego na globalnym rynku. Złożoność tych przedsięwzięć wymaga kosztownych inwestycji. Pierwsze projekty w tym sektorze wykazały duże zainteresowanie udziałem polskich firm w łańcuchu dostaw; niestety, tylko 10-20% z nich aktywnie uczestniczy w tych projektach, podczas gdy wiele innych wciąż czeka na swoją szansę.

Podobnie znikome efekty dla regionalnych przedsiębiorstw wynikają z innej dużej inwestycji, tj. budowy terminala FSRU w Gdańsku, który został zakontraktowany u podmiotów zagranicznych. Nie chcemy, aby podobna sytuacja miała miejsce przy budowie elektrowni jądrowej. Oczekujemy, że Rząd RP i instytucje odpowiedzialne za realizację inwestycji stworzą odpowiednie mechanizmy umożliwiające jak największy udział polskich firm w łańcuchach dostaw i usług związanych z budową elektrowni jądrowej.

Pomorska Rada Przedsiębiorczości apeluje także o przeniesienie na Pomorze siedzib przedsiębiorstw energetycznych wchodzących w skład spółek Skarbu Państwa odpowiedzialnych za budowę kluczowych inwestycji energetycznych (elektrownia jądrowa, FSRU, morska energetyka wiatrowa) lub wydzielenie ich pomorskich oddziałów. Realizacja tego postulatu znacząco przyczyni się do zrównoważonego rozwoju gospodarczego regionu i decentralizacji gospodarczej kraju. Przeniesienie siedzib firm spowoduje także wzrost liczby miejsc pracy na Pomorzu oraz zasili budżet regionalny, poprawiając sytuację finansową województwa. Najważniejszym argumentem jest jednak zwiększenie udziału pomorskich przedsiębiorców w lokalnych łańcuchach dostaw i usług związanych z realizacją inwestycji energetycznych.

Jako przedsiębiorcy mamy świadomość szeregu wyzwań finansowych związanych z wdrożeniem innowacyjnych technologii i koniecznością spełniania norm unijnych. Powinny one być realizowane w sposób uwzględniający potrzeby samorządów i pracodawców z regionu, a także partnerów krajowych i międzynarodowych. Rekompensata tych kosztów przyczyni się do zwiększenia akceptacji społecznej dla realizowanych przedsięwzięć energetycznych, kluczowych dla poprawy bezpieczeństwa energetycznego Polski.

Palącym tematem jest możliwość udziału pomorskich firm w procesie budowy elektrowni jądrowej, nie tylko w działaniach pobocznych, lecz także w inwestycjach w obrębie tzw. wyspy jądrowej. Aby to osiągnąć, niezbędne jest stworzenie sprawnego procesu organizacji i finansowania certyfikacji przedsiębiorstw. Wysokie koszty procesu certyfikacji podwykonawców i dostawców, a także brak gwarancji otrzymania zlecenia, mogą skutecznie wykluczyć wiele polskich firm z udziału w tej inwestycji. Przy inwestycji finansowanej ze środków budżetu państwa oraz papierów dłużnych, której koszty mają oscylować w granicach 200 mld zł, taka sytuacja nie powinna mieć miejsca.

Aby sprostać stawianym oczekiwaniom, niezbędne jest podjęcie działań służących włączeniu pomorskich przedsiębiorców w proces współpracy inwestora elektrowni jądrowej oraz firm Bechtel i Westinghouse z podmiotami gospodarczymi. Konieczne jest zintensyfikowanie i odpowiednie ukierunkowanie przepływu informacji. Dotychczasowe działania, podejmowane i realizowane z Warszawy, nie przynoszą zadowalających rezultatów. Uważamy za niezbędne zaangażowanie w ten proces podmiotów z regionu, takich jak Agencja Rozwoju Pomorza, które mają doświadczenie w obsłudze procesów inwestycyjnych i kooperacyjnych, a przede wszystkim znają potencjał gospodarczy regionu. ARP powinna stać się kluczowym elementem działań na rzecz podnoszenia gotowości firm do wchodzenia w łańcuchy wartości na rzecz realizacji dużych inwestycji energetycznych w regionie. Dotychczasowe działania z udziałem agencji wydają się być niewystarczające i należy je kontynuować.

Budowa elektrowni jądrowej w gminie Choczewo budzi również obawy wśród lokalnych przedsiębiorców z branży turystycznej, których działalność opiera się na walorach przyrodniczych, nadmorskim położeniu oraz kameralnym charakterze regionu. Obawy te dotyczą możliwości

dalszego zarobkowania w obliczu wieloletniego procesu budowlanego, który może wiązać się z intensywnym ruchem ciężkich pojazdów oraz obecnością licznych pracowników budowlanych. Taka sytuacja może wpłynąć na atrakcyjność turystyczną regionu.

Aby zminimalizować potencjalne negatywne skutki dla branży turystycznej, konieczne jest stworzenie dodatkowej, całorocznej infrastruktury, która podniesie atrakcyjność rejonu lokalizacji elektrowni, wydłuży sezon turystyczny oraz zachęci odwiedzających do dłuższego pobytu. Inwestycje te powinny być finansowane, w ramach programu dedykowanemu turystyce tego obszaru, ze środków budżetu państwa jako rekompensata za utracone walory i ewentualne uciążliwości, związane z budową elektrowni.

Pomorska Rada Przedsiębiorczości podkreśla, że transformacja energetyczna regionu to nie tylko wyzwanie, ale i ogromna szansa na dynamiczny rozwój Pomorza. Współpraca przedsiębiorców, samorządów i administracji państwowej jest kluczowa dla maksymalizacji korzyści płynących z inwestycji energetycznych. Odpowiedzialne podejście do ich realizacji pozwoli nie tylko na wzmocnienie gospodarki regionu, ale także na budowę stabilnej i nowoczesnej przyszłości energetycznej Polski.

Przewodniczący
Pomorskiej Rady
Przedsiębiorczości

Mieczysław Struk
Marszałek
Województwa Pomorskiego

Gdańsk, 25 marzec 2025 roku